

Bijna een jaar geleden opende de stad

Gent de deuren van het Natuur- en Milieucentrum (NMC) De Bourgoyen.

Sindsdien is het een uitvalsbasis geworden voor de activiteiten van Natuurpunt Gent en draait de cafetaria elk weekend op volle toeren. Maar ook tijdens de week gonst het er van de bedrijvigheid: schoolgroepen en andere bezoekers lopen in en uit. Twaalf enthousiaste stadsmedewerkers van de Milieudienst en de Groendienst hebben er hun werkplek. Wij namen een kijkje achter de schermen.

Wie doet wat in het NMC?

PASCAL GOETHALS

Groendienst

Bart De Muynck beheert vanuit het NMC De Bourgoyen het grootste deel van het natuurreservaat, dat eigendom is van de stad Gent. Filip Smaghe staat in voor het monitoren van de natuurwaarden. Vier natuurarbeiders – Marc De Schepper, Eric Smits, Manuel Peeters en Jean Van Der Haeghen – hebben hun vaste stek in de centraal gelegen Valkenhuishoeve en zijn dagelijks aan het werk in het reservaat.

Milieudienst

De tien andere stadsmedewerkers in het NMC De Bourgoyen vormen samen de Educatieve Cel van de Milieudienst. Waarnemend afdelingshoofd Pascal Goethals: "In vergelijking met enkele jaren geleden

is dat ongeveer een verdubbeling van het aantal medewerkers. Daaruit blijkt dat de stad Gent natuur- en milieueducatie zeer belangrijk vindt."

"De klemtoon ligt nu op natuureducatie in en rond de Bourgoyen. Daarin hebben wij een jarenlange ervaring en expertise opgebouwd. Een bewuste keuze, want de stad Gent zag het natuurreservaat altijd al als een plek waar educatie belangrijk was. Op die manier kon er in de loop der jaren een draagvlak gecreëerd worden om dit gebied zo veel mogelijk te behouden en uit te bouwen tot het volwaardige reservaat dat het nu is."

Beleven om te leren

"De natuureducatie richt zich voornamelijk op scholen. Duizenden kinderen, studenten en leerkrachten zijn hier in de loop van hun schoolcarrière op bezoek geweest. De natuurbeleving staat daarbij centraal. We proberen de kinderen en jongeren zo veel mogelijk van de natuur te laten genieten en ze allerlei aspecten van dichtbij te laten beleven. Dat gebeurt onder leiding van ervaren en bekwame natuurgidsen."

Veel bezoek

De educatieve natuurwerking is met-tertijd alleen maar uitgebreid. Ondanks de verhuizing naar het nieuwe centrum kwamen er vorig jaar ruim 5300 kinderen en leerlingen langs!

De aangeboden pakketten zijn specifiek voor elk seizoen en op maat van elke doelgroep. "Voor de derde graad van het basisonderwijs hebben we aparte programma's voor herfst, winter en lente," zegt Elaine Ost. "In het najaar ligt de nadruk op herfstverschijnselen, 's winters gaat er veel aandacht naar de talrijke vogels in de overstroomde meersen en in de lente trekken we de weiden in. Ook het rijke slootleven komt dan aan bod."

"Ook voor de jongeren van het secundair onderwijs zijn verschillende pakketten uitgewerkt," verduidelijkt Magda Polfliet. "In de winter zetten we de veldkijkers scherp op de talrijke overwinterende watervogels en voeren we vogeltellingen uit. In de lente en de herfst voeren we de biotoopstudie 'de sloot' en de terreinstudie 'de wegberm' uit. Jongeren die de handen uit de mouwen willen steken, kunnen meehelpen bij beheerwerken in het reservaat. Er is altijd een boeiend en aangepast programma."

"Studenten uit het hoger onderwijs doen tijdens een excursie kennis op over de fauna en flora en leren hoe het landschap is ontstaan," vult Mia Meirsschaut aan. "De belangstelling gaat voornamelijk uit naar de manier waarop de stad het gebied beheert en wat de relatie is tussen dat beheer en de natuurwaarden van het reservaat. De Bourgoyen-Ossemeersen vormen het onderwerp van heel wat eindwerken, die we indien gewenst ondersteunen. We maken ook werk van een aanbod voor personen met een handicap. Zo is het Meerskantpad niet alleen aangepast voor personen met een beperking, er staat nu ook een wegbeschrijving voor blinden in de steigers."

Aan het onthaal vindt de individuele bezoeker, naast de publicaties van Natuurpunt, brochures over het gebied, over natuur- en milieueducatie in Gent en over het passiefhuis. Verder ook folders over overwinterende vogels, paddenstoelen, ... Carina de Cleer verzorgt alle brochures, affiches en educatieve pakketten. "Ik dokter een mooi concept uit en geef vorm aan de publicaties. Ook de communicatie errond is mijn verantwoordelijkheid."

Mobiele Ploeg

Niet alleen in het centrum en in het natuurreservaat leren de kinderen allerlei zaken over natuur en milieu. Er lopen ook projecten in andere gebieden: de Blaarmeersen, de Groene Velden en het Sint-Baafskouterpark.

Kinderen van het derde en vierde leerjaar kunnen een bezoek vragen van de mobiele ploeg van de Milieudienst: de Grasshoppers. Twee sympathieke dames komen dan op bezoek in de school of in een parkje

vlakbij. Ook zij hebben een aangepast pakket voor elk seizoen. "Er zijn verschillende educatieve pakketten voor lente, herfst en winter," zeggen Petra Hosteaux en Ingrid Mortier enthousiast. "We geven de kinderen uitleg door middel van speelse opdrachten en laten hen zo veel mogelijk zelf de natuur beleven. Dat kan in de eigen schooltuin, maar ook in de nabije omgeving, in een parkje of een groenstrook. 's Winters besteden we aandacht aan energie en hoe ze daar zuiniger mee om kunnen gaan."

Koffers

Verder kunnen leerkrachten terecht in het Natuur- en Milieucentrum om educatieve koffers uit te lenen. Er staan maar liefst dertien verschillende koffers ter beschikking, waaronder ook enkele van de provincie. Daarmee kunnen ze samen met hun klas zelfstandig aan de slag rond een bepaald thema.

MOS

Vanuit het centrum coördineert Sabine Van Lancker de MOS-werking voor de Gentse basis- en BuSO-scholen. MOS staat voor Milieuzorg op School. "Belangrijk, want de zorg voor natuur op school, afvalpreventie, water, energie en verkeer, de vijf MOS-thema's, kunnen niet vroeg genoeg aan bod komen," zegt Sabine. "122 van de 133 Gentse basis- en BuSO-scholen zijn nu al ingeschreven als MOS-school. Zij krijgen ondersteuning en subsidies van de stad Gent."

Natuur- en milieubibliotheek

Hoewel de werking van de Educatieve Cel zich voornamelijk op scholen richt, staat de nieuwe natuur- en milieubibliotheek open voor iedereen. Bibverantwoordelijke Sabine Van Lancker: "Deze bibliotheek is het resultaat van de samenvoeging van drie kleinere collecties van de stad Gent tot een volwaardige bibliotheek met een uitgebreid aanbod. Elke ochtend op weekdagen, op woensdagmiddag en na afspraak kan iedereen hier terecht om boeken over natuur en milieu uit te lenen. Dat kan met je gewone bibliotheekpas. Het overzicht vind je in de catalogus van de openbare bibliotheek. We hebben ook een mooie leeshoek met een vijftigtal tijdschriften en internetvoorziening."

Onthaal

De mensen van de stad Gent zitten niet alleen weggestopt op de bovenverdieping van het NMC. 's Ochtends bemannen zij het onthaal van het Natuur- en Milieucentrum. Meestal tref je daar Patrick Schollaert aan. "Ik heet alle bezoekers welkom en geef uitleg over het natuurreservaat, over het gebouw, over praktische zaken. Als je ons belt, krijg je meestal mijn stem te horen."

Tentoonstelling

Als je dat wenst, maakt Patrick je wegwijs in de permanente tentoonstelling in het Natuur- en Milieucentrum. De verschillende modules tonen je het natuurreservaat door een andere bril. Je vindt er informatie over het beheer, de natuurwaarden, de fauna en flora. Elke winter hangen hier ook de resultaten van de vogeltellingen in de Bourgoyen. Natuurpunt Gent verzorgt die al jaren, in opdracht van de stad. Benieuwd hoeveel Kieviten er in januari zaten? Een blik op de tentoonstelling biedt het antwoord. Je kunt ook zelf een bijdrage leveren aan de tentoonstelling. Er is plaats voor mooie natuurfoto's en speciale vondsten. Een activiteitenkalender geeft een overzicht van de komende natuur- en milieuvakanties in het Gentse.

Passiefhuis

De centrale module van de tentoonstelling gaat over het Natuur- en Milieucentrum zelf. Zoals je wellicht al weet, is dit gebouw een passiefhuis. Er is maar heel weinig energie nodig om in dit gebouw een aangenaam binnenklimaat te creëren. Voor geïnteresseerde groepen kan de Milieudienst (tijdens de week) een rondleiding geven in het gebouw. Kristien Weyts: "Over een passiefhuis valt heel wat te zeggen. Hoe is het opgetrokken? Welk materiaal is er gebruikt? Hoe is het mogelijk dat de energievraag in dit grote gebouw toch zo laag ligt? Steeds meer mensen zijn echt geïnteresseerd in duurzaam en energiearm bouwen. De energieprijzen zullen blijven stijgen en met een passiefhuis kun je op lange termijn behoorlijk wat geld uitsparen en tegelijk heel wat minder CO2 uitstoten. We leggen ook uit aan de bezoekers dat er hier geen zonnepanelen aanwezig zijn. De belangrijkste boodschap is altijd: probeer je energieverbruik zo veel mogelijk te reduceren. Dat is nog altijd de beste oplossing voor het milieu. Het heeft geen zin om zonnepanelen op je dak te plaatsen als je woning niet geïsoleerd is of als de panelen dienen om je zwembad of jacuzzi op te warmen."

**Natuur- en Milieucentrum
De Bourgoyen
Driepikkelstraat 32
9030 Mariakerke
09 226 15 01
Bourgoyen.educatie@gent.be**

Aan het onthaal kun je meer uitleg krijgen over de educatieve werking van de Milieudienst. Je vindt er onder meer een folder met het volledige educatieve aanbod van de Stad Gent en een brochure over het passiefhuis.